

Wesoła Ulica

Numer 3 (2025)
lipiec, sierpień, wrzesień
Magazyn dla dzieci
Kwartalnik

Czy znasz
Łotewskie Święto
Pieśni i Tańca?

Letni deser owocowy
i inne ciekawe rzeczy!

Malarz
Wojciech
Gerson

Nowe
łamigłówki,
krzyżówki i
zagadki!

Ćwicz czytanie, pisanie i liczenie!
Poznaj z nami litery!

Zrób z nami motylka origami!

Ita Kozakiewicz - 70 rocznica urodzin

Tańczowały dwa Michały

Julian Tuwim

Tańczowały dwa Michały,
Jeden duży, drugi mały.
Jak ten duży zaczął krążyć,
To ten mały nie mógł zdążyć.
Jak ten mały nie mógł zdążyć,
To ten duży przestał krążyć.
A jak duży przestał krążyć,
To ten mały mógł już zdążyć.

A jak mały mógł już zdążyć,
Duży znowu zaczął krążyć.
A jak duży zaczął krążyć,
Mały znowu nie mógł zdążyć.
Mały Michał ledwo dychał,
Duży Michał go popychał,
Aż na ziemię popadały
Tańczujące dwa Michały.

W tym numerze:

Maria Konopnicka "Zegar",
rocznica urodzin
Ity Kozakiewicz,
Wojciech Gerson,
Frazeologia na wesoło!
Historyjka obrazkowa,
zagadki matematyczne,
tęczowa zagadka,
ciekawostki o wielorybach,
motylek z kolorowego
papieru,
Morskie oko pośród gór,
krzyżówki i łamigłówki oraz
wiele innych ciekawostek!

Maria Konopnicka

Co mówi zegar

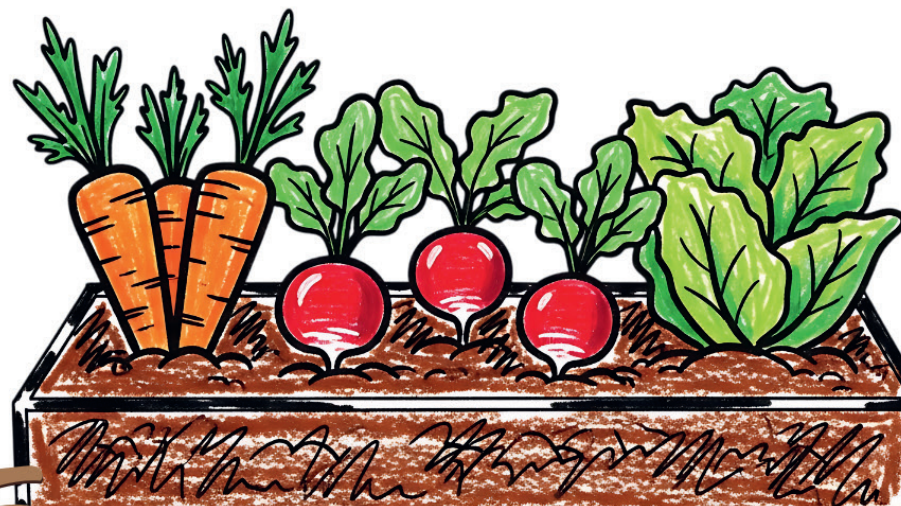
Na nic figle, na nic psoty
Od samego rana!

Dalej, żwawo do roboty,
Laleczko kochana!

Słyszysz, jak to zegar stary
Gderze na kominku?

Wiesz, co mówi?... Kto próżnuje,
Ten niewart spoczynku!

Słuchaj tylko, jak to gada:
- Tik-tak! - Tik-tak - dzieci!

Nie marnujcie żadnej chwili,
Póki wiosna świeci!

Kto chce słodkie jeść jagody,
Niech grządkę opiele!

Pójdź, przyniesieni kwiatkom wody.
Wyrwiemy złe ziele!

Niechaj pracę naszą czuje
Ta ziemia kochana!

Wstyd, gdy na wsi kto próżnuje,
Dana, moja dana!

Ita Maria Kozakiewicz - polska działaczka społeczna i polityk na Łotwie. To właśnie ona założyła Związek Polaków na Łotwie i była jego pierwszym prezesem.

Jej ojciec Jerzy był Polakiem, a mama Rita - Łotyszka. Ita Kozakiewicz uczyła się we francuskojęzycznej szkole średniej im. Henri Barbisa w Rydze. Ukończyła Państwowy Uniwersytet Łotewski. Pracowała jako dziennikarka w piśmie "Twórczość Ludowa". W 1989 została prezesem Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Polaków na Łotwie. Była współzałożycielką oddziału Związku Polaków na Łotwie w Jekabpilsie w 1990 roku, a następnie stanęła na czele odnowionego po 50 latach okupacji sowieckiej Związku Polaków na Łotwie. W 1988 roku związała się z Łotewskim Frontem Ludowym, aby walczyć o niepodległość Łotwy. Dwa lata później wybrano ją w skład Rady Najwyższej, gdzie zajmowała się sprawami mniejszości narodowych.

Ita Kozakiewicz jest patronką polskiej szkoły średniej w Rydze. Jej postaci poświęcono film dokumentalny pod tytułem "Ita" oraz film "Moja wolność". Imieniem Ity Kozakiewicz nazwano ulicę w Rydze.

Ita Kozakiewicz

fot.: polacyswiatu.tvp.pl

1955 - 1990

Ita Kozakiewicz, obok języków łotewskiego, rosyjskiego i polskiego, władała również hiszpańskim, niemieckim, białoruskim, ukraińskim i gruzińskim.

I. Kozakeviča pārvaldīja latviešu, krievu, poļu, franču, spāņu, vācu, baltkrievu, ukraiņu un gruzīnu valodu.

Ita Marija Kozakeviča bija Latvijas sabiedriskā darbiniece un politiķe. Tieši viņa nodibināja Poļu savienību Latvijā un kļuva par tās pirmo priekšsēdētāju.

Viņas tēvs Ježijs bija polis, bet māte Rita – latviete. Ita Kozakeviča mācījās franču vidusskolā Rīgā. Viņa absolvējusi Latvijas Valsts universitāti. Strādāja par žurnālisti izdevumā „Tautas diļrade”. 1989. gadā viņa kļuva par Latvijas Poļu sabiedriski kultūras biedrības priekšsēdētāju. 1990. gadā viņa bija viena no Latvijas Poļu Savienības Jēkabpils nodaļas dibinātājiem, bet vēlāk stājās atjaunotās Latvijas Poļu Savienības priekšgalā – pēc 50 gadu padomju okupācijas. 1988. gadā viņa pievienojās Latvijas Tautas fronteī, lai cīnītos par Latvijas neatkarību. Divus gadus vēlāk viņu ievēlēja Augstākajā Padomē, kur viņa aktīvi strādāja ar mazākumtautību jautājumiem.

Ita Kozakeviča ir Rīgas poļu vidusskolas patronese. Viņai veltīti dokumentālā filma „Ita” un mākslas filma „Mana brīvība”. Viņas vārdā nosaukta iela Rīgā.

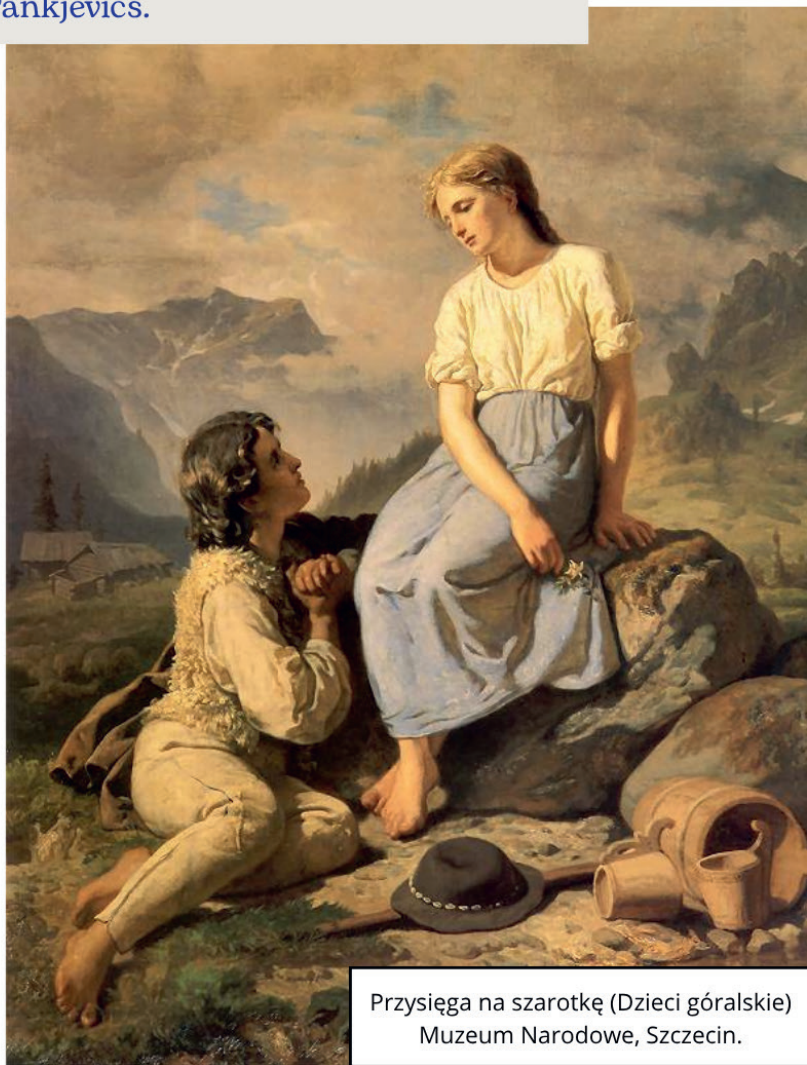

Wojciech Gerson, Dolina Bramki w Tatrach
1890, Muzeum Narodowe w Krakowie

Wojciech Gerson bardzo lubił
polskie góry, dlatego corocznie
tam przyjeżdżał.

Vojcehs Gersons ļoti mīlēja
Polijas kalnus, tāpēc katru
gadu turp brauca.

Vojcehs Gersons bija reālisma
pārstāvis. Viņš galvenokārt radīja
ainavas, vēsturiskas un reliģiskas
gleznas, kā arī portretus,
nodarbojās ar ilustrēšanu un
litogrāfiju. Viņa mācekļi: Juzefs
Helmoņskis, Leons Vičulkovskis,
Vladislavs Podkovinskis, Juzefs
Pankjevičs.

Przysięga na szarotkę (Dzieci góralskie)
Muzeum Narodowe, Szczecin.

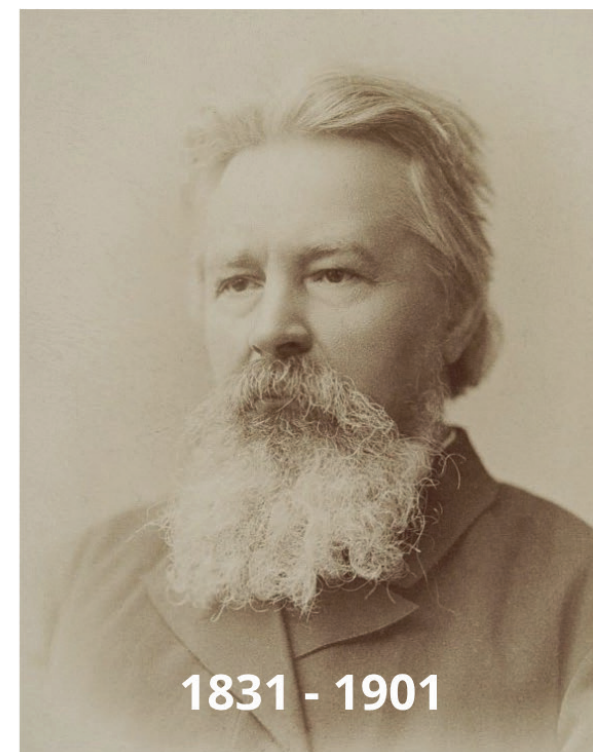
WOJCIECH GERSON

Vojcehs Gersons

Był przedstawicielem realizmu.

Tworzył głównie pejzaże
(wiele tatrzańskich), obrazy
historyczne, religijne i portrety.
Uprawiał ilustratorstwo i litografię.

Uczniami jego byli m.in.: Józef
Chełmoński, Leon Wyczółkowski,
Władysław Podkowiński, Józef
Pankiewicz.

1831 - 1901

FRAZEOLOGIA NA WESOŁO...

Siedzieć z założonymi rękami
– nic nie robić.

Sēdēt ar klēpī saliktām rokām -
saka, ja kāds nestrādā, dzīvo
bezdarbībā, ja neko nedara, lai ko
sasniegtu.

Pomóż myszce trafić do sera!
Palīdzi pelei tikt pie siera!

Poznajemy litery

Czapka

Czerwony

Czajnik

CZ

Czekolada

Czarny

Połącz opis z wyrazem! Zaznacz głoskę

CZ

Wysyłamy je z wakacji

pajęczyna

Dom pająka

pocztówki

tęcza

Walczą nim
rycerze

miecz

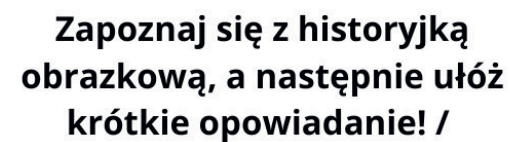
czapka

Savieno aprakstu ar vārdu! Atzīmē skaņu

Č

Widzisz ją na niebie po
deszczu

Część garderoby, którą
zakładasz na głowę

Pewnego dnia ...

[illegible]

 + + = ?

Czy wszystkie zwierzęta morskie to ryby? Podpowiedź znajdziesz na stronie 11! / Vai visi jūras dzīvnieki ir zivis? Atbildi atradīsi 11. lappusē!

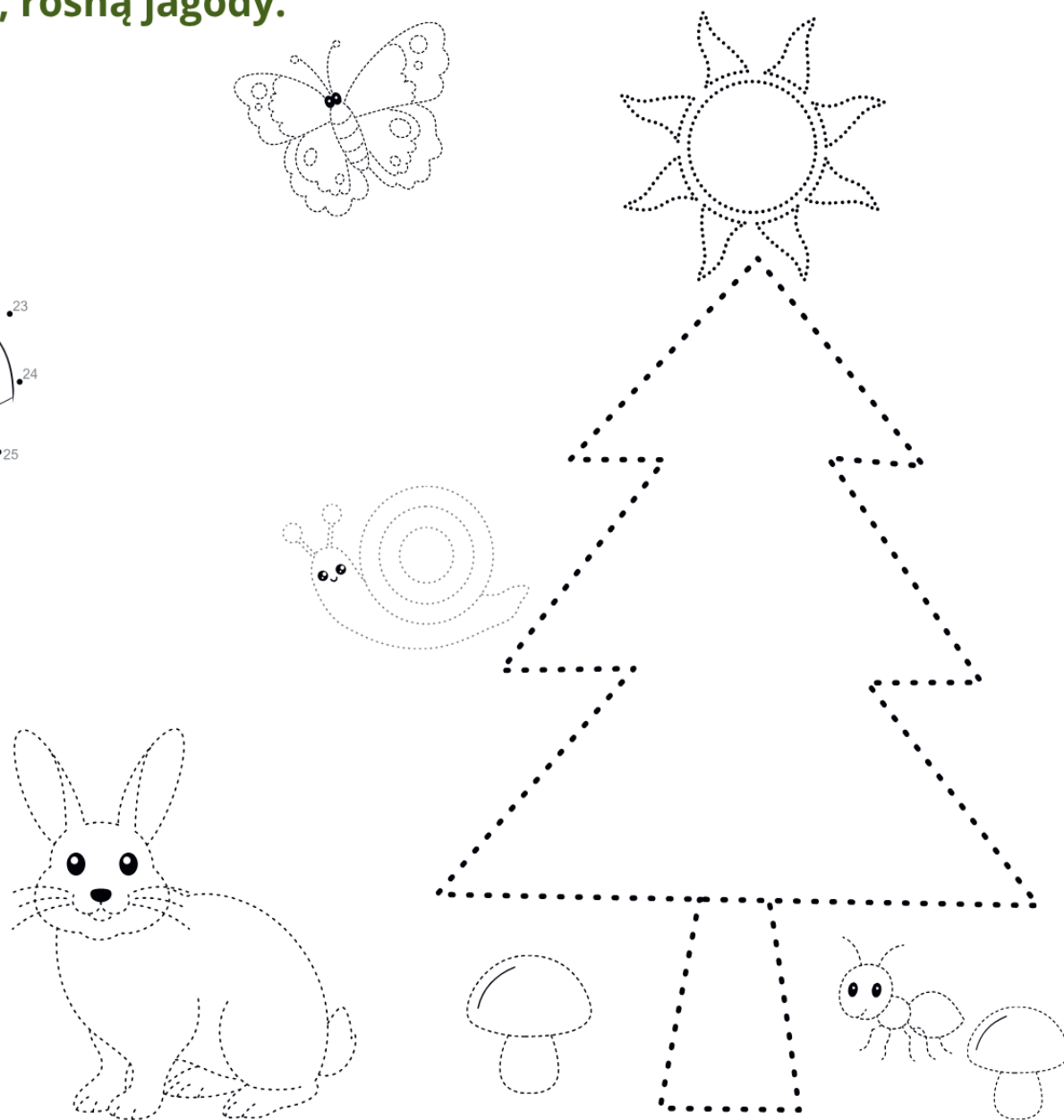
Zagadka!

Sosnowy, dębowy, stary lub młody rosną w
nim drzewa i grzyby, rosną jagody.

Połącz cyfry, aby powstał rysunek!
Savieno ciparus, lai top zīmējums!

Rysuj po śladzie!
Apvelc, lai top zīmējums!

Wieloryby zwracają naszą uwagę przede wszystkim swoimi imponującymi rozmiarami. Choć wyglądem przypominają wielkie ryby, należą do ssaków - grupy zwierząt, które w młodości ssą mleko matki, tak jak ludzie.

Płetwal błękitny to największy wieloryb. Dorosły płetwal błękitny może osiągnąć 35 metrów długości i ważyć ponad 150 ton.

Wal grenlandzki jest najdłużej żyjącym ssakiem. Przedstawiciele tego gatunku mogą żyć ponad 200 lat!

Wieloryby mogą wytrzymać bez pokarmu do 10 miesięcy. Z kolei młodziutki wieloryb jest w stanie wypić nawet do 350 litrów mleka swojej matki.

WIELORYB VALIS

35 metrów

150 ton

Komunikują się ze sobą m.in. za pomocą kliknięć, gwizdów czy dźwięków przypominających jęki lub ćwierkanie.

Podczas snu tylko jedna z półkul mózgu wieloryba jest uśpiona.

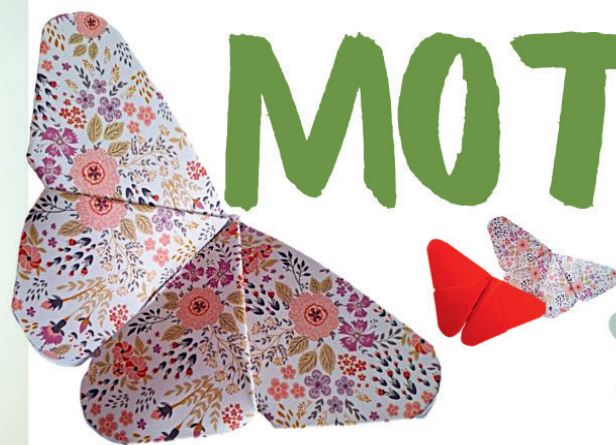
Vali sazinās, piemēram, ar klikšķiem, svilpieniem vai skaņām, kas atgādina vaimanas vai čivināšanu. Miega laikā tikai viena no vaļu smadzeņu puslodēm ir miega stāvoklī.

Vali piesaista mūsu uzmanību galvenokārt ar saviem iespaidīgajiem izmēriem. Lai gan izskatā tie atgādina lielas zivis, tie pieder pie zīdītājiem - dzīvnieku grupas, kas pēc piedzimšanas, tāpat kā cilvēki, barojas ar mātes pienu.

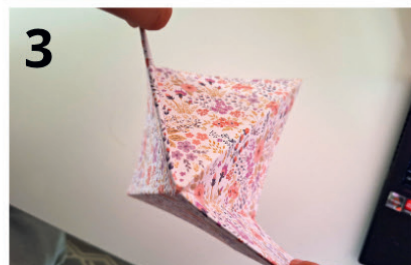
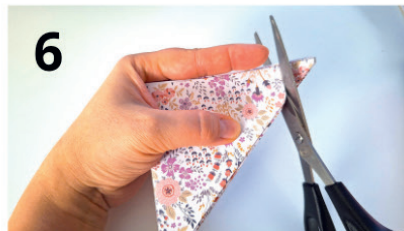
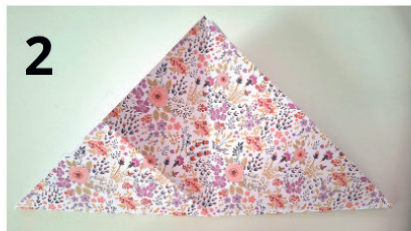
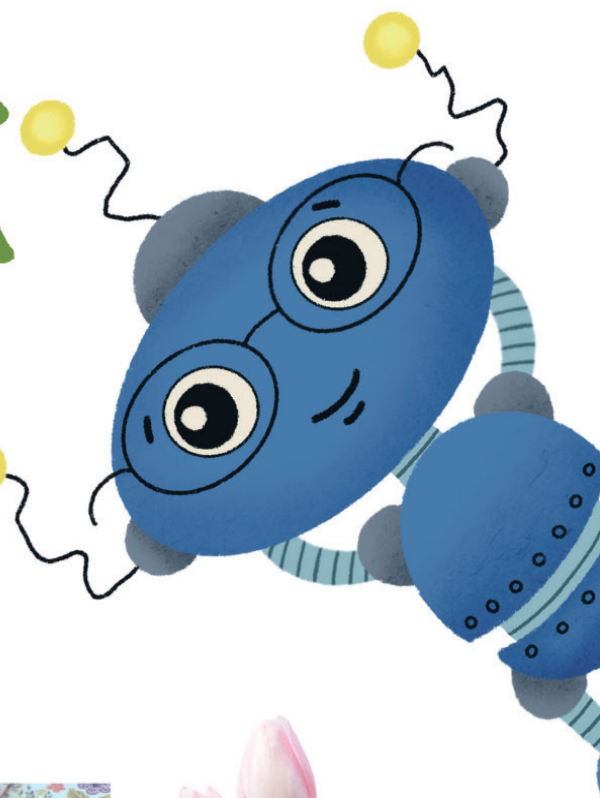
Vislielākais no visiem vaļiem ir zilais valis. Tas var sasniegt 35 metru garumu un svērt 150 tonnas.

Grenlandes valis ir visilgāk dzīvojošais zīdītājs. Šīs sugas pārstāvji var dzīvot vairāk nekā 200 gadus!

Vali var izturēt bez barības līdz pat 10 mēnešiem. Savukārt mazulis var izdzert pat līdz 350 litriem mātes piena.

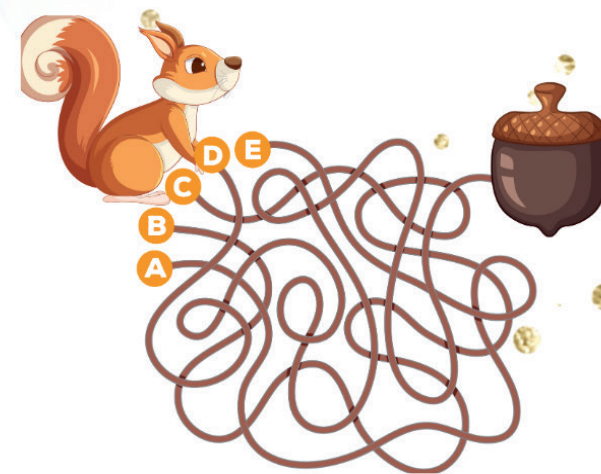
MOTYLEK

Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania pełnym zdaniem!

Izlasi tekstu un atbildi uz jautājumiem ar pilnu atbildi!

Wiewiórka Tosia mieszka w lesie.
Dom Tosi to dziupla w starym dębie.
Wiewiórka lubi skakać z gałęzi na gałąź.
Tosia gromadzi zapasy na zimę.
Zbiera orzechy, żołędzie i szyszki.
Tosia ma ciało pokryte futerkiem.
Na brzuszku to futerko jest białe.
Jej ozdobą jest ogon zwany kitą.
Łapki wiewiórki są zakończone pazurkami.

1. Gdzie mieszka wiewiórka?

2. Co lubi wiewiórka?

3. Co zbiera Tosia na zimę?

4. Jak nazywany jest ogon wiewiórki?

5. Czym zakończone są łapki Tosi?

MORSKIE OKO

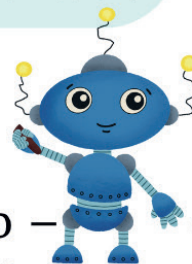
Morskie Oko jest jednym z najbardziej znanych i malowniczych jezior w polskich Tatrach. Położone na wysokości 1395 m n.p.m. w Dolinie Rybiego Potoku. Woda w Morskim Oku jest przejrzysta na 11–14 metrów i ma zieloną barwę.

W 1824 roku jezioro przeszło w ręce prywatne, a następnie stało się własnością Władysława Zamoyskiego. Od 1933 r. jezioro należy do państwa polskiego.

*Pogodne, ciche jak duch, co tonąc w marzeniu
leci w sfery - spokojne, burzliwe ominie:
Isni jezioro zamknięte w granitów kotlinie,
jak błyszczący dyament w stalowym pierścieniu.*

Kazimierz Przerwa-Tetmajer

Maksymalna głębokość
Morskiego Oka -
50,4–51,8 metrów.

Do Morskiego Oka możemy dojść pieszo – do przejścia jest 7,8 km. Kursują również góralskie zaprzęgi, które dowożą turystów na Włosienicę (7 km), ostatni odcinek 1,5 km musimy pokonać już pieszo. Wjazd samochodem i rowerem jest zakazany!

W sezonie wakacyjnym na drodze do Morskiego Oka pojawia się dziennie kilka tysięcy turystów, w rekordowych dniach odnotowywano ich nawet kilkanaście tysięcy.

JŪRAS ACS

Morskie Oko jeb Jūras acs ir viens no pazīstamākajiem un gleznainākajiem ezeriem Polijas Tatra kalnos. Tas atrodas 1395 m virs jūras līmeņa ielejā Rybi Potok. Ūdens ezerā ir caurspīdīgs 11–14 metru dziļumā un tam ir zaļa krāsa.

1824. gadā ezers nonāca privātīpašumā, un pēc tam kļuva par Vladislava Zamoiska īpašumu. Kopš 1933. gada ezers pieder Polijas valstij.

**Ezera Morskie Oko
maksimālais dziļums ir
50,4–51,8 metri.**

Vasaras sezonā ceļā uz ezeru katru dienu dodas vairāki tūkstoši tūristu, rekorddienās to skaits sasniedzis pat vairākus desmitus tūkstošu.

Līdz ezeram var nokļūt kājām – attālums ir 7,8 km. Ir arī zirgu pajūgi, kas nogādā tūristus līdz Vlosenikai (7 km), pēdējo 1,5 km posmu jāveic kājām. Ar automašīnu un velosipēdu iebraukt ir aizliegts!

Poznaj strój krakowski!

Wianek
Korale
Gorset
Koszula damska
Zapaska
Spódnica

Krakuska z pawimi
piórami

Koszula męska

Kaftan

Pas z brzękadłami

Portki

Trzewiki

Łotewskie Święto Pieśni i Tańca

Vispārējie latviešu Dziesmu un Deju svētki

Jest to wielki festiwal folklorystyczny, który gromadzi tysiące amatorskich chórzystów i tancerzy, prezentujących tradycyjną muzykę i tańce narodowe. Wydarzenie to ma ogromne znaczenie dla tożsamości narodowej Łotyszy i jest wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

W dniach 5–13 lipca 2025 r. w Rydze odbyła się 13. edycja Łotewskiego Festiwalu Pieśni i Tańca Młodzieży Szkolnej. Wydarzenie to co pięć lat gromadzi młode talenty z całego kraju i zagranicy. Tradycja festiwalu sięga aż do 23 czerwca 1960 r., kiedy to zorganizowano pierwsze – odrębne święto pieśni i tańca dla młodzieży.

Festiwal organizowany jest latem, trwa jeden tydzień. W festiwalu biorą udział duże i mniejsze – głównie amatorskie – zespoły i grupy folklorystyczne z całego kraju. Śpiewacy i tancerze prezentują na sobie regionalne stroje. Podstawą występu jest wspólny (i częściowo w podgrupach) śpiew chórалny i zsynchronizowana wieloosobowa choreografia na dużej przestrzeni. Wyznaczani są specjaliści dyrygenci. Oprócz głównych występów, w programie są też osobne koncerty, a także targi sztuki ludowej, wystawy i spektakle. Finałowy koncert odbywa się w dzielnicy Mežaparks.

W tegorocznym Festiwalu uczestniczyła młodzież z Polskich szkół na Łotwie. Na różnych scenach w Rydze można było spotkać ZTL „Kukułeczka” z Dyneburga, chór dziewczęcy „Polskie kwiaty” i ZTL „Ryskie Promyki” z Polskiej Szkoły Średniej im. Ity Kozakiewicz oraz chór z Polskiego Gimnazjum im. St. Batorego w Rezekne.

Foto: Krystyna Barkowska

Letnia krzyżówka

1. Słodsze niż warzywa

2. Owad z pięknymi skrzydłami

3. Pojazd jeżdżący po torach

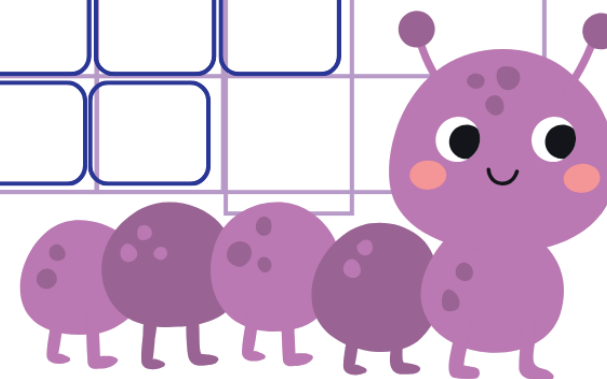
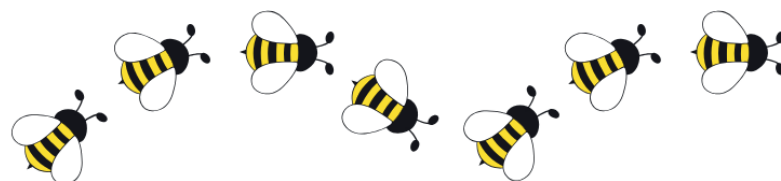
4. Można piec przy nim kielbaski

5. Pakujesz do niego rzeczy

6. Miesjce pełne drzew

7. Świeci na niebie

8. Samochód ma 4, rower 2

Letni deser owocowy

Składniki:

- 250 g serka mascarpone,
- 500 ml śmietanki 30%,
- 700 g truskawek,
- puszka brzoskwiń w syropie,
- 200 g jagód leśnych,
- cukier do smaku.

Truskawki umyć, odszypułkować i przełożyć do wysokiego naczynia. Następnie za pomocą blendera rozprowadzić na gładki mus. Doprawić cukrem do smaku.

Brzoskwinie dobrze odsączyć i również przetrzeć na mus.

Śmietanę ubić na sztywno dodając pod koniec ubijania 2 łyżki cukru. Do osobnej miseczki przełożyć serek mascarpone i delikatnie rozprowadzić go łyżką, tak żeby był całkiem gładki. Następnie dodać go do śmietany i razem delikatnie połączyć. Wstawić do lodówki.

Wstawić do lodówki na 1 godzinę.

Przygotować pucharki lub szklanki i układać warstwami:

mus brzoskwiniowy, masę śmietanową, mus truskawkowy, ponownie masę śmietanową, a na koniec umyte i osuszone jagody.

Smacznego! :)

Kalendarz świąt typowych i nietypowych:

1 lipca – Dzień Psa

13 lipca – Dzień Frytek

19 lipca – Dzień Czerwonego
Kapturka

30 lipca – Międzynarodowy
Dzień Przyjaźni

2 sierpnia – Dzień Kolorowanek

15 sierpnia – Dzień Wojska
Polskiego

19 sierpnia – Dzień Fotografii

21 sierpnia – Dzień Optymisty

8 września – Dzień Marzyciela

23 września – Dzień Spadającego
Liścia / Dzień Jesieni

28 września – Dzień Jabłka

30 września – Dzień Chłopaka

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za granicą 2023” ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie im. Jana Olszewskiego.

Projekts finansēts no Polijas Republikas Ārlietu ministrijas līdzekļiem Premjerministra kancelejas izsludinātā konkursa „Poļu kopienas un ārzemēs dzīvojošie poļi 2023” ietvaros. Publikācija pauž tikai autoru uzskatus un nevar tikt saistīta ar Polijas Republikas Ārlietu ministrijas un Jana Oļševska Fonda „Palīdzība poļiem austrumos” oficiālo nostāju.

„Wesoła ulica” - kwartalnik dla dzieci – nr 3/2025,
lipiec, sierpień, wrzesień.

Redaktor naczelna: Krystyna Barkowska. Redakcja: Irena
Wiłcynia, Olga Szerszniowa. Koncepcja plastyczna i rysunki:
Natalia Krjukowa. Wydawca: stowarzyszenie "Rubon"
Nakład: 400, Daugavpils, 2025 rok.

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego